

روانپزشک خانواده

نگاهی به کنش‌ها و واکنش‌های خود بر انگرانه خودکشی‌های آهسته اما پیوسته

دکتر بهنام اوجدی*

www.iranbod.com

■ در سال‌های اخیر هر از گاهی، به بهانه و سببی در مورد خودکشی در نوجوانان و جوانان، نوشتاری درباره پدیده خودکشی در روزنامه‌ها و دیگر نشریات منتشر شده؛ اما کمتر آن چنانکه باید و شاید به فرآیندهای شبه‌خودکشی گذرا و دیرپا پرداخته شده است. شوربختانه، چندی است این گونه کردارهای خودپز انگرانه که برابر با نابودی پیکر و روانی آهسته اما پیوسته است، پیش چشم و گوش و ذهن مان می‌نشینند؛ کنش‌ها و واکنش‌هایی که چنانچه به‌نگام پیشگیری یا درمان نشوند، بی‌گمان فرجام‌های تلخ و تیرهای در پی خواهند داشت. از آنجا که امکان پرداختن به همه ریشه‌ها و سرچشمه‌های این گونه کنش‌ها و واکنش‌های خودپز انگرانه، در کنار نام بردن از همه آنها در یک نوشتار کوتاه نیست، در این نوشتار تنها به بیان گزیده‌وار این گونه کردارها بسنده می‌کنم و پرداختن به ریشه‌ها و سرچشمه‌های روانکاوانه (سایکودینامیک) و رفتاری-شناختی آنها را به هنگامی دیگر واگذار می‌کنم.

- ۱- مصرف وسواسی و وابستگی اجباری به دخانیات (کشیدن سیگار، قلیان، پپپ و...)
- ۲- مصرف وسواسی و وابستگی اجباری به مواد مخدر، محرک و الکال
- ۳- پر خوری و کم‌خوری (رژیم)‌های گزافه‌آمیز و بیمارگونه
- ۴- تماشای وسواسی و وابستگی اجباری به هرزه‌نگاری‌های مجازی (اینترنتی) و ماهواره‌ای که آدمی را دچار و گرفتار انحرافات می‌سازد.
- ۵- قماربازی‌های وسواسی-اجباری بیمارگونه با برد و باخت‌های خانمان‌سوز
- ۶- سرمایه‌گذاری‌های ناخردمندانه و تکانشی و رشک‌نگی افرین
- ۷- ولخرجی‌های تکانشی حساب‌نشده و بیمارگونه (از جمله اسام‌اس بازی‌های مداوم و پشت سرهم)
- ۸- خریدهای وسواسی-اجباری مهارنشده و دگرگون و به روز ساختن پیگیرانه و بی‌ملاحظه مدل خودرو، تلفن همراه، یارانه شخصی و...
- ۹- پرداختن وسواسی-اجباری به بازی‌های رایانه‌ای ووب گردی و وابستگی روانی به آنها
- ۱۰- مجموعه‌های ها و دل‌بستگی‌های وسواسی-اجباری بیمارگونه و خانمان‌برانداز که فرد را از توجه به همسر و خانواده‌بازمی‌دارد
- ۱۱- پر خاشگری‌ها و سستیزه‌های خیابانی تکانشی اما تکراری
- ۱۲- ورزش کردن‌های گزافه‌آمیز بیمارگونه به‌ویژه سودجستن درازمدت‌از داروهای هورمونی و مکمل‌های افزایش و کاهش‌دهنده توده‌پیکر
- ۱۳- قانون‌گریزی‌ها و قانون‌ستیزی‌های عادی یا تکانشی همچنان افرین (همانند رانندگی‌های پرشتاب و ویراز دادن‌ها، زدنی‌ها، گنج‌یابی‌های همچنان‌مدارانه و آتش‌افروزی‌های بیمارگونه)
- ۱۴- در پیش‌گرفتن نادراندیشانه و تکانشی پیشه‌های گوناگون دور از هم یا ادامه تحصیل‌های مکرر وسواسی-اجباری بدون پشتوانه مالی و حرفه‌ای که به بهیوده‌ا دست رفتن گوهر عمر و سرمایه‌های مادی آدمی می‌انجامد
- ۱۵- بستن و پاره کردن پیمان زناشویی (از دواج و طلاق)‌های بی‌درنگ، ناخردانه و شتاب‌زده
- ۱۶- برپایی تکانشی رابطه‌های فرازناشویی بیمارگونه

- ۱۷- برگزیدن و در پیش گرفتن پیاپی رویکردهای واژگون (متضاد و متناقض)
- ۱۸- خودآزاری‌های کهنه و پیگیرانه گوناگون (خودزنی، خودآزاری، مو کندن، ناخن جویدن، مالیدن یا خراشیدن پیکر و...)
- ۱۹- تماشای وسواسی و وابستگی اجباری به فیلم‌های هراسناک و سمنهای وحشت
- ۲۰- تماشای وسواسی و وابستگی اجباری به فیلم‌های کتب‌کاری و مبارزه‌جویی بر ضرب و شتم
- ۲۱- همسرآزاری و کودک‌آزاری‌های تکانشی و عادی
- ۲۲- سودجستن خودسرانه از داروهای مسکن و آرام‌بخش بدون نظارت پزشک
- ۲۳- هنجارگریزی‌ها و لالایی‌گری‌های جنسی تکانشی یا وسواسی‌سنجیده و خطرناک که می‌توانند فرد را در معرض ابتلا به عفونت‌های آمیزشی، هپاتیت B و C و ایدز قرار دهد.
- این گونه اختلالات روانی و رفتاری که سرشت‌شان آمیزه‌ای از اختلالات وسواسی-اجباری و کنترل‌نگانه است، بسیار دور از ذهن است که بدون سودجستن از درمان‌های دارویی و رفتاردرمانی‌های شناختی که زیر نظر و از سوی گروه روانپزشک و روان‌رمانگر انجام می‌شوند، کنار گذاشته شوندو دگرپاره پدیدار نشوند. از این رو هر گونه خوددرمانی، به‌ویژه با آرامبخش‌ها و مخدرها (همانند ترامادول) می‌تواند افزون بر دردها و دشواری‌های هر یک از این کنش‌ها و واکنش‌های خودپز انگرانه، فرد را دچار گرفتار و وابستگی (اعتیاد)‌های پیکری و روانی این داروها و فرجام‌های ناگوار آن سازد.

*روانپزشک و روان‌درمانگر مشکلات جنسی زناشویی و خانوادگی

علل و نشانه‌های تجمع خون در لابه‌لای تیغه بینی و شیوه درمان آن

وقتی ستون بینی سوراخ می‌شود

دکتر محمدحسن عامری*

info@dr-ameri.com

تیغه بینی که به آن «سپتوم بینی» هم گفته می‌شود صفحه عمودی نازکی است که فضای داخلی بینی را به دو حفره مجزای راست و چپ تقسیم می‌کند. این تیغه، پشتیبان و سابورت‌کننده قسمت‌های خارجی بینی بوده و وزن بینی را تحمل می‌کند و می‌توان آن را به عمود یک خیمه تشبیه کرد. گاهی وارد شدن ضربه به بینی ممکن است باعث پاره شدن مویرگ‌های مخاط سپتوم شود بدون اینکه خودمخاط یعنی پوست پوشاننده روی تیغه بینی پاره شود. در این حالت خونی که از مویرگ‌ها خارج می‌شود بین مخاط و غضروف تیغه بینی جمع شده و مدتی بعد لخته می‌شود. به این حالت «هماتوم سپتوم» می‌گویند. «هماتوم سپتوم» بیشتر در کودکان دیده می‌شود. در بزرگسالان «هماتوم سپتوم» معمولاً با صدمه‌های قابل توجه صورت همراه است اما در کودکان، وارد آمدن ضربه‌های نسبتاً خفیف به بینی نیز ممکن است باعث ایجاد «هماتوم سپتوم» شود به طوری که در کودکان مشاهده «هماتوم سپتوم» بعد از زمین خوردن، بر خورد به اشیای اطراف و دعوای ساده کودکان امر نادری نیست.

علائم

انسداد بینی از علائم زودرس و اولیه «هماتوم سپتوم» است. هاتوم باعث برجسته شدن مخاط سپتوم به طرف داخل بینی می‌شود و این امر بینی را مسدود می‌کند. هماطوم و انسداد بینی ممکن است یک طرفه یا دو طرفه باشد. وجود لخته بین مخاط و تیغه بینی، یک سد یا حایل ایجاد می‌کند. با پیدایش این لخته، غضروف سپتوم نمی‌تواند مواد غذایی لازم را از مخاط پوشاننده‌اش دریافت کند و در نتیجه سلول‌های غضروف به‌تدریج از

بین می‌روند. با گذشت چندین روز، به‌تدریج قسمتی از سپتوم که خون‌رسانی خود را از دست داده، از بین می‌رود و تیغه بینی سوراخ می‌شود. از آنجایی که سپتوم پشتیبان و سابورت‌کننده قسمت‌های خارجی بینی است و وزن بینی را تحمل می‌کند، اگر میزان آسیب غضروف زیاد باشد، تیغه بینی قادر نخواهد بود وزن بینی را تحمل کند و در نتیجه پشت بینی در ناحیه مربوطه فرورفتگی پیدا می‌کند که به آن «دماغ زین اسبی» گفته می‌شود.

تشخیص

معمولاً تشخیص «هماتوم سپتوم» با معاینه بالینی به راحتی امکان‌پذیر است. انسداد بینی اصلی‌ترین علامت است، اما غالباً علائم وارد شدن ضربه به بینی مثل کبودی و تورم بینی نیز وجود دارند. ممکن است لمس بینی درناک باشد. در معاینه داخل بینی در داخل یک یا هر دو حفره بینی یک برجستگی دیده می‌شود که مسیر بینی را مسدود کرده است. اگر با گوش پاک‌کن این برجستگی را لمس کنیم، می‌بینیم که نرم است و فرو می‌رود. چنانچه هماطوم به آیهه تبدیل شده باشد لمس بینی درناک خواهد بود.

درمان

درمان «هماتوم سپتوم» جزء موارد اورژانس رشته گوش و حلق و بینی است. برای پیشگیری از آسیب دائمی غضروف تیغه بینی، هماطوم باید در نخستین فرصت تخلیه شود. بدین منظور کافی است از داخل بینی برشی روی برجستگی وارد کرده و لخته خونی که زیر آن قرار دارد را خارج کنیم. بعد از خارج کردن لخته لازم است داخل بینی تامپون گذاشته شود. تامپون مثل یک بانسجام فشاری عمل کرده و از تجمع مجدد خون زیر مخاط جلوگیری می‌کند. پس از گذشت ۴۸ ساعت می‌توان تامپون بینی را خارج کرد. تخلیه «هماتوم سپتوم» با بی‌حسی موضعی و در مطب قابل انجام است.

*متخصص گوش و حلق و بینی و جراحی سر و گردن

پزشکی

راهنمایی‌هایی برای سلامت دندان

انجام ار تودنسی در هر سنی امکان پذیر است

دکتر یاشیل احدی‌مقدم*

خواندندگان محترم می‌توانند پرسش‌های خود را با ذکر سن، محل سکونت و شرح مختصری از مشکل و هر موضوعی که در یافتن علت کمک کند، مطرح سازند تا پاسخ داده شود. برای طرح پرسش‌های خود می‌توانید با آدرس info@doctoryashil.com مکاتبه کنید.

■ ■ ■

تاج دندان شش راست من که اندو شده بود شکسته است. از آنجا که دندان کناری این دندان (دندان بیرونی تر، سمت چپ) کج رشد کرده و به داخل دهانم منحرف شده است، آیا می‌توان دندان شش را کشیده و با استفاده از جراحی، دندان کناری را در جای خود گذاشت؟ وقتی به دندانپزشک مراجعه کردم، به علت اینکه جای خالی که در اثر کشیدن ایجاد می‌شود زیاد است، گفته شد که باید دنداننی در آن فاصله کاشته شود و پیشنهاد دادند ار تودنسی کنم. با توجه به اینکه من ۲۷ ساله هستم، آیا شما هم ار تودنسی را پیشنهاد می‌کنید؟ چون فقط دندان‌های پایین من این مشکل را دارند، آیا می‌شود ار تودنسی فقط روی فک پایین انجام شود؟

البته توصیه می‌شود، شما تاجایی که امکان دارد، دندان شش خود را حفظ کنید. اما اگر واقعا چاره‌ای جز کشیدن این دندان نیست، می‌توانید با استفاده از ارتودنسی دندان هفت را با دندان شش جایگزین کنید. روش کشیدن دندان شش و قرار دادن دندان هفت با جراحی به جای آن که شما پیشنهاد کرده‌اید، روش مناسبی نیست و عوارضی مثل تحلیل ریشه دارد و ممکن است فک‌تان این جایگزینی را نپذیرد و دندان را پس‌بزند

گزارش اختصاصی شرق از کنگره «دوبی درما» ۲۰۱۱

درمان عوارض ناشی از پیری با دستگاه «درموفراک»

از یک بیماری داخلی است و افراد ابتدا باید با مراجعه به پزشک، بیماری خود را درمان و بعد برای تکمیل درمان به متخصص پوست مراجعه کنند. همان طور که می‌دانیم زنان بیش از مردان به جوان‌سازی پوست خود علاقه دارند. برخی از بیماری‌های پوستی مانند تیرگی و لکه‌های پوست از مسایل دوران بارداری است و نباید مادران از این موضوع ابراز نگرانی کنند؛ چون چند ماه بعد از زایمان، معمولاً پوست به حالت اولیه خود بازمی‌گردد و تنها در موارد کمی نیاز به درمان دارد.

در حاشیه سمینار

انساتین اولین و مهم‌ترین اصل بر خورد و تقابل انسان‌ها در جوامع پیشرفته است. کمک به هم‌نوع مرز و ملیت نمی‌شناسد، برای مثال در فاجعه‌ای چون زلزله، همه انسان‌ها با وجود ملیت یا نژادهای مختلف به کمک هم می‌توانند که این امری معقول و انسانی است. از طرف دیگر اصل احترام به فرهنگ، اعتقادات و قوانین جوامع دیگر ضروری است و موجب می‌شود که ملت‌ها بتوانند در صلح و دوستی کنار هم زندگی کنند. در کنگره «دوبی درما» و هر سمینار دیگر این یک حق کاملاً طبیعی است که سخنران به عنوان اسلاید آخر و حسن ختام هر آنچه بخواهد بگذارد. متأسفانه

برخورد بد دوستان امراتی در واکنش نشان دادن به اسلاید خلیج فارس در انتهای سخنرانی یک سخنران مشهور ایرانی، نه‌تنها بر خوردی انسانی نبود که از نظر قوانین و احترام به میهمان نیز جای سوال داشت. امیدوارم روزی برسد که اصول انسانی و اخلاقی در راس برخورد‌های ملت‌ها و سرلوحه قوانین قرار گیرد و تنها داشتن پول نفت یا قدرت، معیار سنجش ارزش ملت‌ها یا تعیین‌کننده نحوه تقابل با آنها نباشد.

عضو آکادمی بین‌المللی جراحان و متخصصان پوست و مو

اما به کمک ار تودنسی می‌توان دندان هفت را حرکت داده و به جای دندان شش رساند. انجام ارتودنسی در سن شما اصولا در هر سنی امکان‌پذیر است و می‌توان فقط یک فک را هم ارتودنسی کرد. در مورد انجام ایمپلنت و کاشت یک دندان نیز متخصص ارتودنسی راهنمایی لازم را به شما ارایه خواهد کرد.

یکسال پیش جرم‌گیری کردم ولی بعد از چند ماه بر گشتند شبیه اول و شاید بدتر شدند و دو تا از دندان‌های جلو جابه‌جا شدند. الان می‌خواهم یکبار دیگر جرم‌گیری را انجام دهم ولی می‌ترسم دندان‌هایم بیفتند. اگر هم انجام ندهم خیلی‌ها به من عیب می‌گیرند. یک راه‌حل می‌خواهم. بعضی‌ها به من می‌گویند که جنس دندان‌هایت خوب نیستند.

برخلاف تصور عمومی، جرم‌گیری برای دندان‌هایی که جرم گرفته‌اند نه تنها مضر نیست که لازم هم است. جرم‌گیری توسط دندانپزشک و با دستکش جرم‌گیری انجام می‌شود. اگر با وجود رعایت مناسب بهداشت دهان و دندان، باز هم دندان‌تان جرم می‌گیرد به متخصص لثه مراجعه کنید.

سی و یک سال سن دارم. در ۱۰ سالگی و در حین بازی قسمتی از دندان جلویی فک پایینم شکست. در ۲۰ سالگی آن را عصب‌کشی کردم. در حال حاضر لثام سوراخی در دندانم هم سیاه شده است. برای درمان

آن چه روشی وجود دارد؟

تغییر رنگ دندان بعد از عصب‌کشی پدیده‌ای است که معمولاً اتفاق می‌افتد و می‌توان به کمک بلچینگ داخلی رنگ آن را روشن‌تر کرد یا در صورت لزوم با نصب روکش، این عیب نیز بر طرف خواهد شد. اما منظور کان را از سوراخ شدن لثه نات متوجه نمی‌شوم. لطفاً عکسی از دندان‌تان برایم بفرستید.

*جراح و دندانپزشک

از یک بیماری داخلی است و افراد ابتدا باید با مراجعه به پزشک، بیماری خود را درمان و بعد برای تکمیل درمان به متخصص پوست مراجعه کنند. همان طور که می‌دانیم زنان بیش از مردان به جوان‌سازی پوست خود علاقه دارند. برخی از بیماری‌های پوستی مانند تیرگی و لکه‌های پوست از مسایل دوران بارداری است و نباید مادران از این موضوع ابراز نگرانی کنند؛ چون چند ماه بعد از زایمان، معمولاً پوست به حالت اولیه خود بازمی‌گردد و تنها در موارد کمی نیاز به درمان دارد.

در حاشیه سمینار

انساتین اولین و مهم‌ترین اصل بر خورد و تقابل انسان‌ها در جوامع پیشرفته است. کمک به هم‌نوع مرز و ملیت نمی‌شناسد، برای مثال در فاجعه‌ای چون زلزله، همه انسان‌ها با وجود ملیت یا نژادهای مختلف به کمک هم می‌توانند که این امری معقول و انسانی است. از طرف دیگر اصل احترام به فرهنگ، اعتقادات و قوانین جوامع دیگر ضروری است و موجب می‌شود که ملت‌ها بتوانند در صلح و دوستی کنار هم زندگی کنند. در کنگره «دوبی درما» و هر سمینار دیگر این یک حق کاملاً طبیعی است که سخنران به عنوان اسلاید آخر و حسن ختام هر آنچه بخواهد بگذارد. متأسفانه

برخورد بد دوستان امراتی در واکنش نشان دادن به اسلاید خلیج فارس در انتهای سخنرانی یک سخنران مشهور ایرانی، نه‌تنها بر خوردی انسانی نبود که از نظر قوانین و احترام به میهمان نیز جای سوال داشت. امیدوارم روزی برسد که اصول انسانی و اخلاقی در راس برخورد‌های ملت‌ها و سرلوحه قوانین قرار گیرد و تنها داشتن پول نفت یا قدرت، معیار سنجش ارزش ملت‌ها یا تعیین‌کننده نحوه تقابل با آنها نباشد.

عضو آکادمی بین‌المللی جراحان و متخصصان پوست و مو

هشدار رییس بیست‌ودومین کنگره جامعه متخصصان داخلی

افزایش شیوع سرطان در زنان به دلیل استعمال دخانیات

جامعه پزشکان متخصص داخلی ایران را اکثر کشورهای پیشرفته، سرطان در مرحله صفر (پیش از بروز علائم بالینی) تشخیص داده می‌شود که در این مرحله در مان بیماری بسیار سهل‌است اما در کشور ما متأسفانه درمان سرطان در مراحل پیشرفته که سلول‌های سرطانی در بدن منتشر شده است (مرحله متاستاز) شروع می‌شود که این امر احتمال درمان را کاهش می‌دهد.

وی در ادامه افزود: «سن بروز سرطان معمولاً بالای ۵۰ سال است اما در سالی‌های اخیر، سرطان‌های دستگاه گوارش و مجاری تنفسی در افراد زیر ۳۰ سال نیز مشاهده می‌شود که این امر به دلایل استعمال دخانیات، مواد مخدر و استفاده رو به گسترش غذاهای آماده (فست‌فودها) است.»

دکتر «خسرونیا» با ابراز نگرانی از اینکه استعمال دخانیات طی سالی‌های اخیر در ایران، از مدرسه‌ها و دوران راهنمایی آغاز شده، اظهار داشت: «دامه این روند کاهش سن ابتلا به سرطان را به دنبال دارد.» وی گفت: «در بیست‌ودومین کنگره جامعه پزشکان متخصص داخلی ایران، پزشکان در مورد راهکار‌های پیشگیری و جلوگیری از روند رو به گسترش بیماری سرطان‌ها راهکار‌هایی را ارایه خواهند داد.» گفتنی است بیست‌ودومین کنگره جامعه پزشکان متخصص داخلی ایران ۲۲ تا ۲۵ اردیبهشت‌ماه در مرکز همایش‌های رازی تهران برپا می‌شود. در این کنگره تازه‌های گوارش، غدد، قلب و عروق، خون، کلیه، ریه، بیماری‌های عفونی، نورولوژی، روماتولوژی و روانپزشکی به متخصصان ارایه خواهد شد.

رییس بیست‌ودومین کنگره جامعه پزشکان متخصص داخلی ایران با هشدار نسبت به گسترش استعمال دخانیات و دیگر مواد مخدر در زنان هشدار داد: «پیامد استفاده گسترده از مواد مخدر جدید و مصرف سیگار طی سال‌های اخیر، شیوع انواع سرطان‌ها را در زنان به دنبال داشته است.» به گزارش «شرق» دکتر «ایرج خسرونیا» با اعلام این مطلب افزود: «ما راه‌نشان می‌دهد استعمال سیگار در زنان شمال شهر و استفاده از مواد مخدر در زنان جنوب شهر از قرائن بیشتری بر خوددار است.»

وی با اشاره به اینکه طی سال‌های گذشته ۶/۷ درصد سیگاری‌ها را خانم‌ها تشکیل می‌دادند که این رقم هم‌اکنون به ۱۰ درصد رسیده است، یادآور شد: «این آمار رنگ خطری برای جامعه به شمار می‌رود و ضروری است جامعه برای پیشگیری از سرطان و عوارض ناشی از استعمال دخانیات از طریق رسانه‌های گروهی هشدار دهند.»

دکتر «خسرونیا» گفت: «یکی از محورهای اصلی کنگره اسمال جامعه پزشکان متخصص داخلی که ۲۲ تا ۲۵ دیبهشت‌ماه برپا می‌شود با توجه به تاکید وزارت بهداشت بر پیشگیری از سرطان‌ها در جامعه به همین موضوع اختصاص دارد.» وی تصریح کرد: «سرطان‌های دستگاه تنفسی، ریه و پرونشا، دستگاه گوارش، پانکراس و مثانه، رابطه مستقیمی با استعمال مواد مخدر و دخانیات دارد و متأسفانه افراد زانی به پزشکان مراجعه می‌کنند که با عوارض این بیماری روبه‌رو شده‌اند.»

به گفته رییس کنگره بیست‌ودومین کنگره

پزشک بدون مرز

همه‌گیر شناسی اعتیاد و شیوه تشخیص آن

نباید اعتیاد را ساده‌پنداشت

دکتر علی‌شمس برهان

■ بیماری اعتیاد در تمام دنیا و کشورها شایع است. در بعضی از کشورها به علت اعتقادات ملی یا مذهبی شیوع کمتری دارد ولی هیچ کشوری را نمی‌توان عاری از آلودگی دانست. در بعضی از کشورها به علت کنترل شدید مرزها یا قانون بسیار سخت و شدید اعتیاد کمتر است (مانند کره‌شمالی، عربستان سعودی و...). این بیماری در هر سن و مقطعی از زندگی دیده می‌شود اما شیوع آن در بین جوانان بیشتر است. زن‌ها کمتر از مردان به اعتیاد روی می‌آورند، اما به تدریج با گسترش مدرنیسم، صنعتی شدن کشورهای توسعه‌نیافته، این بیماری در بین زنان هم رو به گسترش است. مرگ و میر در اعتیاد زیاد و افراد مبتاد دارای مقاومت کمتری در مقابل بیماری‌ها هستند و به سادگی به بیماری‌های عفونی مخصوصاً بیماری‌های مقاربتی مانند ایدز و سوزاک و سیفلیس مبتلا و زودتر از افراد غیرمعتاد تلف می‌شوند.

اولین علائم اعتیاد (در روزهای اول) برای یک ناظر، یا افراد خانواده (یعنی برای افرادی که با علائم و نشانه‌های اعتیاد آشنایی ندارند) بسیار ناشناخته و تشخیص فرد معتاد دشوار است و به همین علت معمولاً وقتی فرد، معتاد شناخته می‌شود که کار از کار گذشته‌و او در دام اعتیاد گرفتار شده است و احتیاج به درمان دارد.

مواد اعتیادآور و مخدر چندگونه تاثیر می‌گذارد؛ آتانی که با اثر روی سلسله اعصاب مرکزی معتاد، فعالیت فکری و جسمی او را کاهش داده و او را در حالت سستی و رخوت قرار می‌دهد مانند تریاک، هروئین، مورفین، کراک و...

گروه دوم موادی هستند که توهمز را بوده و مصرف‌کننده دچار توهمات شنیداری، دیداری و حسی شده و گاهی در این حالات (گویا کسی به آنان دستور می‌دهد) کارهای خطرناکی انجام داده و حتی دست به خودکشی و گاهی قتل می‌زنند.

گروه سوم مواد تفرافز او محرک‌اند که باز روی سیستم اعصاب مرکزی اثر کرده و فعالیت فکری و بدنی را بسیار زیاد می‌کنند و باعث تحرک، شادی و هیجان می‌شوند. کوکائین، آمفتامین‌ها (Amphetamines) و شیشه در این دسته قرار می‌گیرند. پس هر گونه گوشه‌گیری، افسردگی، رختی و بی‌حالی، سستی و عدم توجه به ظاهر، عدم رعایت بهداشت شخصی و حیاتی، بی‌اشتهایی، بی‌خوابی، خواب‌آلودگی، خواب زیاد، عقب‌ماندگی در تحصیلات، ن رفتن به سرکار، ترک کار، رفت‌وآمدهای مشکوک و غیر عادی، تهدید

به خودکشی یا دیگرکشی، خواب‌های ترسناک، عدم اطمینان، عدم خودآواری، احساس پوچی و بیهدفی، پر حرفی، پر خوری، فعالیت زیاد جسمی یا جنسی، خنده‌های زیاد، خنده‌های بی‌دلیل، حرکات خطرناک، رانندگی بدون احتیاط، خلاصه هر رفتار و گفتار غیر متعارف و غیر معمول ممکن است (توجه: ممکن است) به علت مصرف مواد اعتیادآور باشد. با توجه به اینکه بعضی از این علائم شبیه علائم بیماری‌های روحی و روانی (افسردگی و اسکیزوفرنی و مانیاک دپرسیو) هستند، بهتر است همیشه قبل از هر اقدامی یک مشاوره روانپزشکی برای فرد مشکوک به اعتیاد فراهم و در صورت توصیه مشاور آزمایش اعتیاد انجام شود.

مشکل اساسی اعتیاد این است که فرد معتاد تا حدودی و گاهی به طور کامل از دنیای واقعی دور شده و به زندگی خود و خانواده‌اش توجهی نمی‌کند و به علت وابستگی شدید به ماده مخدر و برای و دست آوردن آن در لحظه‌ای که به آن نیاز دارد به هر کاری دست می‌زند، تهدید، ارباب، و حتی قتل برای و دست آوردن پول و تهیه مواد مخدر بسیار زیاد دیده می‌شود.

برای یک فرد معتاد تنها رسیدن به ماده مورد نیاز و در زمان لازم مهم است و برای تجربه مجدد این حالت (لذت و تشنه شدن) از فروختن خود، هکستن، کودکان، سایر افراد خانواده و حتی کشتن تمام کسانی که مانع او هستند، ابایی ندارد. گاهی این افراد، به هنگام مصرف مواد محرک یا توهمز را چنان دچار توهمات و احساس‌های کاذب و دروغین می‌شوند و چنان از دنیای واقعی دور می‌افتند که رفتارهایشان غیرقابل پیش‌بینی یا کنترل است بنابراین دست به خودزنی و خودکشی، آتش سوزی و آدم‌کشی می‌زنند. پس هرگز نباید اعتیاد را ساده‌پنداشت و معتاد را فردی بی‌آزار و بی‌خطر انگاشت. افراد معتاد گاهی ماده مخدر را (باسته به بازار یا محیط) تغییر داده و یک فرد سست و بی‌حال ناگهان در اثر مصرف مواد محرک، پرخاشگر و خطرناک خواهد شد.

تشخیص اعتیاد

با توجه به علائم بیماری، باید به اعتیاد فرد مشکوک شده و فرد را به مشاوره دعوت کرد تا یک مشاور روانشناسی یا متخصص روانشناسی او صحبت کرده و بیماری او را (اعتیاد) تشخیص دهد. در مرحله آخر، آزمایش برای تشخیص اعتیاد بسیار ضروری است. امروزه به سادگی با آزمایش می‌توان افراد معتاد را شناسایی کرد. در هر حال رضایت و همراهی فرد معتاد ضروری است. به کار بردن زور و فشار نتایج خوبی به دست نمی‌دهد.